

LA BANDA DE BERLÍN (Ernst Haffner)

Aquest llibre és més un document periodístic que una obra literària. Tot i així, tots hi vam estar d'acord, és d'un valor incalculable pel retrat brutal i descarnat d'una època que malauradament sembla revenir novament ara.

Ernst Haffner, l'autor que era periodista i assistent social, es centra en una colla que s'autoanomena "Germans de sang", formada per joves procedents de famílies desfetes enmig d'una societat alemanya sumida en una pobresa endèmica. El primer escenari és l'oficina on la gent fa cua per rebre el subsidi de l'atur i el segon un dels molts correccionals que acullen criatures deixades de la mà de déu; entremig, una sala d'escalfament habilitada en una antiga cotxera que és un refugi de la múltiple indigència. En el rerefons de tot plegat hi ha els homes morts o tollits i la humiliació econòmica de sobres coneguda després de la 1a Guerra Mundial.

Els protagonistes tenen entre setze i vint-i-un anys, comparteixen la misèria, són fidels els uns als altres conscient que la seva colla és el més proper que tindran mai a una família. Quan tenen la sort d'acumular uns cèntims, poden dormir en un alberg de matalassos plens de xinxes, però allò que més coneixen és dormir al ras. Els educadors socials entenen la seva ràbia i procuren ajudar-los, tanmateix en els correccionals s'hi viu una lluita de forces on també alguns professionals deixen anar una imposició sàdica de la jerarquia.

La novel·la se centra principalment en dos personatges, en Willi Kludas i en Ludwig, ambdós víctimes de l'abús de poder al correccional i de l'estafa al carrer respectivament. Havent tastat la misèria que du al menyspreu de la pròpia vida (en Willi protagonitza un esfereïdor viatge sota el vagó d'un exprés, entumit pel fred i en precari equilibri damunt els rails i en Ludwig una estada primerenca a la presó), ambdós uneixen els esforços a procurar-se una vida honrada. Tant un com l'altre experimenten dolor si, en un moment de desesperació famolenca, roben un embotit d'una botiga o un moneder en un mercat, conscients que el seu acte es traduirà en dificultats importants per a una família d'empleats que tot just es guanyen la subsistència. Ho aconsegueixen malgrat tots els impediments, els de la llei de bandes del carrer i els de la llei "legal" que no els permet muntar un negoci ni tenir un lloguer si no han arribat a la majoria d'edat, amb la trista contradicció que l'orfenat aboca els de vint-i-un anys al carrer amb una mà davant i l'altra darrere.

En el llibre hi ha el retrat de la misèria i la condemna de la indigència que tots esperem de forma realista però alhora deixa anar un raig d'esperança retratant dues ànimes que sembla que se'n surten. En tot cas, com diu l'editor alemany en el prefaci, és un al·legat necessari i oportú. Tota aquesta pobresa es va posar de bon grat al servei d'un règim nazi que els va atorgar en un primer moment dignitat i esperança quan no eren més que deixalla. Ara, amb les circumstàncies que estem vivint, veiem bosses senceres d'orfes que han fugit d'una guerra, o de criatures que, sense ser orfes, viuen en la misèria que els acords polítics provoquen. Què estarem alimentant? En quines mans que els ofereixin aixopluc es posaran de grat? Caldrà que hi pensem perquè cap conseqüència en la història no té unes causes ben precises darrere.

Bona lectura!

Muntsa Farré